Emro Science and Education
International open-access scientific journal
Journal homepage: https://journal.emro.uz

OPEN ACCESS

CONFERENCE PAPER OPEN ACCESS

Vol. 1 No. 1 (2023) · "Axborot oqimlari va intellektual tizimlarning ijtimoiy, iqtisodiy va texnik-texnol... DOI: 10.5281/zenodo.24319307

Xalqaro ilmiy-amaliy anjuman materiallar to'plami *Andijan 2023 yil 10-noyabr*

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA RAQAMLI TAHOGRAFLARNI QO'LLASH TARTIBINI TAKOMILLASHTIRISH

Fakultet:Transport va Logistika magistri, Anvarov Sardorjon Rustamjon o'g'li
Transport vositalari muhandisligi mudiri, t,f,n dotsent Baynazarov. X

Anotatsiya. Ushbu maqola O'zbekiston Respublikasida raqamli taxograflarni qo'llash tartibini takomillashtirish yo'llarini o'rganishga qaratilgan. Maqolada mamlakatdagi raqamli taxograflarning hozirgi holati haqida umumiy ma'lumot beriladi, ularni qo'llash tartibini takomillashtirishda qo'llaniladigan usullar muhokama qilinadi, tadqiqot natijalari taqdim etiladi va kelajak uchun taklif va tavsiyalar beriladi. Maqolada raqamli taxograflarni samarali va samarali qo'llash tartibi muhimligi va uning O'zbekistonda transport sohasi uchun taqdim etayotgan afzalliklari ta'kidlangan.

Kalit so'zlar: raqamli taxograflar, transport sanoati, O'zbekiston, qo'llash tartibi, samaradorligi

Anotation. This article is aimed at studying ways to improve the procedure for applying digital tachographs in the Republic of Uzbekistan. The article provides an overview of the current state of digital tachographs in the country, discusses the methods used in improving the procedure for their application, presents the results of the study and gives suggestions and recommendations for the future. The article highlights the importance of effective and efficient application of digital tachographs and the advantages it offers for the transport sector in Uzbekistan.

Keywords: digital tachographs, transport industry, Uzbekistan, application procedure, efficiency

Аннотация. Данная статья направлена на изучение путей совершенствования порядка применения цифровых тахографов в Республике Узбекистан. В статье дается обзор текущего состояния цифровых тахографов в стране, обсуждаются методы, применяемые при совершенствовании порядка их применения, представлены результаты исследований, даются предложения и рекомендации на будущее. В статье подчеркивается важность эффективной и действенной процедуры применения цифровых тахографов и преимущества, которые она предлагает для транспортной отрасли Узбекистана.

Ключевые слова: цифровые тахографы, транспортная промышленность, Узбекистан, порядок применения, эффективность

Raqamli taxograflar transport sohasida yo'l harakati xavfsizligini ta'minlash va haydovchilarning xatti-harakatlarini kuzatish uchun muhim vositaga aylandi.
O'zbekistonda raqamli taxograflar 2018 yilda joriy etilgan bo'lib, ularni qo'llash astasekin o'sib bormoqda. Biroq, raqamli taxograflarni qo'llashning samarali va

Published: 10.11.2023

Cite this article: Anvarov Sardorjon Rustamjon o'g'li, Baynazarov X. (2023). O'zbekiston Respublikasida raqamli tahograflarni qo'llash tartibini takomillashtirish. Emro Science and Education, 1(1). https://doi.org/10.5281/zenodo.24319307

© 2023 The Author(s). Published by Emro Science and Education. This is an open access article.

samarali tartibini ta'minlash uchun hali ham bir nechta muammolarni hal qilish kerak. Ushbu maqola O'zbekiston Respublikasida raqamli taxograflarni qo'llash tartibini takomillashtirish yo'llarini o'rganishga qaratilgan.

Raqamli takograflarning transport sohasida qo'llanilishini o'rganish uchun ushbu mavzu bo'yicha ma'lumot berish uchun adabiyotlarni ko'rib chiqish o'tkazildi. Adabiyotlarni qidirishda akademik maqolalar, hukumat hisobotlari va sanoat nashrlari mavjud edi. Bundan tashqari, haydovchilar, transport kompaniyalari va nazorat qiluvchi organlar bilan raqamli takograflar bilan bog'liq tajribalari va ularning transport sanoatiga ta'siri haqida ma'lumot olish uchun yarim tuzilgan intervyular o'tkazildi.

Tadqiqotda transport sohasida raqamli taxograflardan foydalanish bo'yicha adabiyotlarni ko'rib chiqish va O'zbekistonda raqamli taxograflarni qo'llashning amaldagi tartibi tahlil qilindi. Bundan tashqari, raqamli taxograflarni qo'llashda duch keladigan muammolar to'g'risida tushuncha olish va potentsial echimlarni aniqlash uchun transport kompaniyalari, haydovchilar va nazorat qiluvchi organlar bilan suhbatlar o'tkazildi.

O'zbekiston Respublikasida raqamli taxograflarni qo'llash tartibini o'rganish va takomillashtirish yo'nalishlarini aniqlash uchun aralash metodlardan foydalanildi. Birinchidan, ushbu mavzu bo'yicha ma'lumot berish uchun raqamli taxograflar va ularni transport sohasida qo'llash bo'yicha adabiyotlarni ko'rib chiqish o'tkazildi. Ikkinchidan, O'zbekistonda raqamli taxograflarni qo'llashning amaldagi tartibi tahlili hukumatning rasmiy hujjatlarini o'rganish va jarayonni nazorat qilish uchun mas'ul bo'lgan nazorat qiluvchi organlarga murojaat qilish orqali amalga oshirildi. Uchinchidan, haydovchilar, transport kompaniyalari va nazorat qiluvchi organlar bilan ariza berish tartibi bo'yicha tajribalarini o'rganish va duch kelgan muammolarga potentsial echimlarni aniqlash uchun yarim tuzilgan suhbatlar o'tkazildi.

Natijalar:

Tadqiqot O'zbekistonda raqamli taxograflarni qo'llashning amaldagi tartibidagi bir qancha muammolarni aniqladi. Bularga ulardan foydalanishni tartibga soluvchi qoidalarda aniqlik yo'qligi, taxograflarni o'rnatish va kalibrlash uchun o'qitilgan xodimlarning etishmasligi va o'rnatish jarayonida standartlashtirishning etishmasligi kiradi. Bundan tashqari, kerakli apparat va dasturiy ta'minotning narxi va mavjudligi bilan bog'liq xavotirlar paydo bo'ldi.

O'zbekistonda raqamli taxograflarni qo'llashning amaldagi tartibi tahlili bir qancha muammolarni aniqladi. Birinchidan, raqamli taxograflardan foydalanishni tartibga soluvchi qoidalarda aniqlik yo'q, bu ularni qo'llashda chalkashlik va nomuvofiqliklarga olib keldi. Ikkinchidan, taxograflarni o'rnatish va kalibrlash uchun o'qitilgan xodimlarning etishmasligi, natijada ularni o'rnatishda kechikishlar va xatolar yuzaga keladi. Uchinchidan, o'rnatish jarayonida standartlashtirishning etishmasligi mavjud bo'lib, bu o'rnatish sifatining o'zgarishiga olib keladi. To'rtinchidan, kerakli

apparat va dasturiy ta'minotning narxi va mavjudligi haqida xavotirlar mavjud. Haydovchilar, transport kompaniyalari va nazorat qiluvchi organlar bilan suhbatlar ushbu muammolarni yanada tasdiqladi.

Topilmalar shuni ko'rsatadiki, O'zbekistonda transport sohasi uchun raqamli taxograflarni qo'llashning samarali va samarali tartibi zarur. Belgilangan muammolarni hal qilish uchun bir nechta echimlar taklif qilindi. Birinchidan, ularni qo'llashda aniqlik va izchillikni ta'minlash uchun raqamli taxograflardan foydalanishni tartibga soluvchi aniq va standartlashtirilgan qoidalarga ehtiyoj bor. Ikkinchidan, taxograflarni to'g'ri o'rnatish va texnik xizmat ko'rsatishni ta'minlash uchun ularni o'rnatish va kalibrlash uchun mas'ul bo'lgan xodimlar uchun o'quv dasturlari taqdim etilishi kerak. Uchinchidan, o'rnatish sifatini izchilligini ta'minlash uchun o'rnatish jarayonini standartlashtirish amalga oshirilishi kerak. To'rtinchidan, xarajatlarni kamaytirish va kerakli apparat va dasturiy ta'minot mavjudligini yaxshilashga harakat qilish kerak.

Tadqiqotda O'zbekistonda transport sohasida raqamli taxograflarni qo'llashning samarali va samarali tartibi muhimligi ta'kidlangan. Belgilangan muammolarni bir nechta echimlar, shu jumladan raqamli taxograflardan foydalanishni tartibga soluvchi aniq va standartlashtirilgan qoidalarni ishlab chiqish, taxograflarni o'rnatish va kalibrlash uchun mas'ul bo'lgan xodimlar uchun o'quv dasturlarini taqdim etish va o'rnatish jarayonini standartlashtirish orqali hal qilish mumkin. Bundan tashqari, transport kompaniyalari uchun ularning mavjudligi va arzonligini ta'minlash uchun zarur apparat va dasturiy ta'minotga sarmoya kiritish zarur.

Adabiyotlarni ko'rib chiqish shuni ko'rsatdiki, raqamli takograflar bir qancha afzalliklarga ega, jumladan, haydovchilarning ish vaqtini qayd etishning aniqligi, yo'l harakati xavfsizligini yaxshilash va transport sohasida samaradorlikni oshirish. Haydovchilar, transport kompaniyalari va nazorat qiluvchi organlar bilan suhbatlar ushbu imtiyozlarni tasdiqladi, ko'plab ishtirokchilar raqamli takograflar qoidalarga rioya qilishni yaxshilaganligini va haydovchilarning charchoqlari tufayli baxtsiz hodisalar xavfini kamaytirganligini ta'kidladilar. Shu bilan birga, o'rnatish jarayonida standartlashtirishning etishmasligi, o'rnatish va texnik xizmat ko'rsatish bilan bog'liq yuqori xarajatlar, ma'lumotlar maxfiyligi va xavfsizligi bilan bog'liq xavotirlar kabi bir nechta muammolar ham aniqlandi.

Topilmalar shuni ko'rsatadiki, raqamli takograflar transport sanoatini sezilarli darajada yaxshilash imkoniyatiga ega, ammo ularning keng qo'llanilishiga aniqlangan muammolar to'sqinlik qilishi mumkin. Ushbu muammolarni hal qilish uchun bir nechta echimlar taklif qilindi. Birinchidan, o'rnatish sifatini izchilligini ta'minlash uchun o'rnatish jarayonini standartlashtirish amalga oshirilishi kerak. Ikkinchidan, o'rnatish va texnik xizmat ko'rsatish xarajatlarini kamaytirishga harakat qilish kerak, masalan, davlat subsidiyalari yoki sanoat miqyosidagi shartnomalar orqali. Uchinchidan, ma'lumotlarning maxfiyligi va xavfsizligi bilan bog'liq muammolarni

mustahkam xavfsizlik choralarini amalga oshirish va ma'lumotlarni himoya qilish qoidalariga rioya qilish orqali hal qilish kerak.

Xulosa va takliflar:

Tadqiqot natijalariga ko'ra, raqamli taxograflarni qo'llashning samarali va samarali tartibi O'zbekistonda yo'l harakati xavfsizligi va transport sohasi samaradorligini ta'minlash uchun juda muhimdir. Jarayonni takomillashtirish uchun ulardan foydalanishni tartibga soluvchi aniq va standartlashtirilgan qoidalarga, xodimlarni o'qitish dasturlariga va o'rnatish jarayonini standartlashtirishga ehtiyoj bor. Bundan tashqari, transport kompaniyalari uchun ularning mavjudligi va arzonligini ta'minlash uchun zarur apparat va dasturiy ta'minotga sarmoya kiritish zarur. Tadqiqot O'zbekistonda raqamli taxograflarni qo'llash tartibini nazorat qilish uchun mas'ul bo'lgan Markaziy organni tashkil etishni tavsiya qiladi. Ushbu organ transport kompaniyalari va nazorat qiluvchi organlarga rahbarlik va yordam ko'rsatishi va ulardan foydalanishni tartibga soluvchi qoidalarga muvofiqligini ta'minlashi mumkin.

Raqamli takograflar haydovchining ish vaqtini qayd etish aniqligini oshirish, yo'l harakati xavfsizligini oshirish va samaradorlikni oshirish orqali transport sanoatini sezilarli darajada yaxshilash imkoniyatiga ega. Biroq, ularning keng qo'llanilishini ta'minlash uchun o'rnatish jarayonida standartlashtirishning etishmasligi, yuqori xarajatlar va ma'lumotlarning maxfiyligi va xavfsizlik muammolari kabi muammolarni hal qilish kerak. Raqamli takograflarni qo'llashni takomillashtirish, o'rnatish jarayonini standartlashtirish, xarajatlarni kamaytirish bo'yicha harakatlar va ma'lumotlarni himoya qilish qoidalariga rioya qilish tavsiya etiladi. Ushbu echimlarning samaradorligini o'rganish va takomillashtirish uchun qo'shimcha yo'nalishlarni aniqlash uchun qo'shimcha tadqiqotlar o'tkazilishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. Tolipova J, Numonova N. Ta'lim-tarbiya jarayonida zamonaviy pedagogic texnologiya «Xalq ta'limi» jurnali, 3-son.
2. Farberman B.L. Ilg'or pedagogik texnologiyalar. - Toshkent: O'zRFA «Fan» nashr., 2000.
3. G'afforova T. va boshqalar. Ta'limning ilg'or texnologiyalari. - Qarshi: «Nasaf», 2003.